

HELYI TANTERV

A BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM

TERMÉSZETTUDOMÁNYI TAGOZATOS OSZTÁLYAI SZÁMÁRA

FÖLDRAJZ

A tanterv megfelel a Kormány 5/2020. (I. 31.), a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendeletet módosító Kormány rendeletének.

Készült a 2020-as NAT-hoz illeszkedő „Kerettanterv a gimnáziumok 9–12. évfolyamára” tartalmi szabályozó alapján.

Berzsenyi Dániel Gimnázium
Budapest, 2020.

Tartalom

A tantárgy tanításának célja:	2
Éves óraszámaink	3
Javasolt tananyag.....	3
Tankönyvek:.....	3
Témakörök és óraszámok.....	3
9. évfolyam földrajz témakörei	4
TÉMAKÖR: Tájékozódás a kozmikus térben és az időben	4
TÉMAKÖR: A kőzetburok.....	4
TÉMAKÖR: A légkör.....	5
TÉMAKÖR: A vízburok	5
TÉMAKÖR: A geoszférák kölcsönhatásai és összefüggései	6
TÉMAKÖR: Átalakuló települések, demográfiai problémák a 21. században	6
TÉMAKÖR: A nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig	7
10. évfolyam földrajz témakörei	8
TÉMAKÖR: Magyarország és Kárpát-medence a 21. században.....	8
TÉMAKÖR: A pénz és a tőke mozgásai a világgazdaságban.....	8
TÉMAKÖR: Helyi problémák, globális kihívások, a fenntartható jövő dilemmái	9

A tantárgy tanításának célja:

- A környezetben való tájékozódás fejlesztése, a benne történő eligazodást segítő alapvető eszközök és módszerek megismerése
- Szűkebb és tágabb természeti, társadalmi-gazdasági környezetünk elemeinek, jellemzőinek megismerése.
- Az ember környezetében zajló természeti, társadalmi, gazdasági folyamatok megismerése, ezek összefüggéseinek, kölcsönhatásainak megértése.
- Pénzügyi és gazdasági ismeretek bővítése
- Földrajzi problémák iránti érzékenység kialakítása, valamint az azokra való reflektálás, a tudatos és felelős véleménynyilvánítás képességének fejlesztése.
- Környezettudatos, a fenntarthatóságot szem előtt tartó gondolkodás kialakítása, felelős és tudatos állampolgári szerepvállalásra való készültség támogatása.

Éves óraszámaink

9. évf.: 72 óra (heti 2)

10. évf. 36 óra (heti 1)

Javasolt tananyag

9. osztály:

Általános természetföldrajz

Általános gazdaságföldrajz

10. osztály:

Általános gazdasági összefüggések és regionális földrajz

Fenntarthatóság

Tankönyvek:

OH-FOL09TA – Földrajz 9.

Témakörök és óraszámok

Témakörök	Óraszámok
	9. évfolyam
Tájékozódás a kozmikus térben a földrajzi térben és az időben	6
A kőzetburok	11
A légkör	9
A vízburok	7
A geoszférák kölcsönhatásai és összefüggései	15
Átalakuló települések, demográfiai problémák a 21. században	7
A nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig	17
<i>Ebből: új ismeret feldolgozása</i>	47
<i>Gyakorlás és gyakorlatok</i>	16
<i>Számonkérés, ellenőrzés</i>	9
Éves óraszám	72
	10. évfolyam
Magyarország és Kárpát-medence a 21. században	15
A pénz és a tőke mozgásai a világgazdaságban	7
Helyi problémák, globális kihívások, a fenntartható jövő dilemmái	14
<i>Ebből: új ismeret feldolgozása</i>	23
<i>Gyakorlás és gyakorlatok</i>	8
<i>Számonkérés, ellenőrzés</i>	5
Éves óraszám	36
Összes óraszám	108

9. évfolyam földrajz témakörei

TÉMAKÖR: Tájékozódás a kozmikus térben és az időben

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

1.-3. hét /4+1+1/ szeptember

Témák:

- Csillagászati földrajzi alapismeretek
- A Naprendszer bolygótípusainak általános jellemzése, összehasonlítása
- A Föld helye a Naprendszerben, a Föld mozgásai és ennek földrajzi következményei
- Földrajzi és a kozmikus térben való tájékozódást segítő hagyományos és digitális eszközök megismerése, használata
- Időszámítás (helyi idő, zónaidő, naptár, időskálák)
- Ellenőrzés

TÉMAKÖR: A kőzetburok

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra

4.-9. hét /7+3+1/ október

Témák:

- Geoszférák, a Föld belső szerkezete
- A Föld felépítésének törvényszerűségei
- Kőzetburok folyamatai: lemeztektonika, hegységképződés
- Lemeztektonika kísérő jelenségei: vulkanizmus, földrengések
- Kísérőjelenségek következményei, tér- és időbeli jellemzői, alkalmazkodási és kármegelőzési lehetőségek
- Földtani alapismeretek (kőzetek, ásványok, ásványkincsek, energiahordozók)
- Ásvány- és kőzettani gyakorlatok
- A földrészek szerkezete és domborzata
- A külső és belső erők munkája
- Ellenőrzés

TÉMAKÖR: A légkör

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

10.-13. hét /6+2+1/ november

Témák:

- A légkör szerkezete
- A légkör fizikai és kémiai jellemzői
- Légköri folyamatok és jelenségek
- Szélrendszerek: szél keletkezése, általános légkörzés, monszunszélrendszer
- Helyi szelek, a szél felszínformálása
- Időjárási és éghajlati elemek
- A légkör globális változásai, légszennyezés
- Éghajlatváltozás okai, helyi, regionális, globális következményei
- Ellenőrzés

TÉMAKÖR: A vízburok

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

14.-16. hét /5+1+1/ december

Témák:

- Vízburok szerkezete
- A világtenger felosztása (óceánok, tengertípusok és jellemzőik)
- A tengervíz mozgásai (hullámzás, tengeráramlások, tengerjárás, parttípusok)
- Felszín alatti vizek (felszín alatti vizek típusai, karsztjelenségek)
- Felszíni vizek (vízfolyások és jellemzőik, folyók szakaszjellege, tavak keletkezése és pusztulása)
- Vízgazdálkodás, vízenergia, vizek védelme
- Ellenőrzés

TÉMAKÖR: A geoszférák kölcsönhatásai és összefüggései

JAVASOLT ÓRASZÁM: 15 óra

17.-23. hét /10+3+2/ január - február

Témák:

- Földtörténet alapfogalmai, tudományos módszerek
- Földtörténet időbeli szakaszai, geoszférák időbeli változásai
- Meghatározó jelentőségű óidei földtörténeti események
- Meghatározó jelentőségű középidői földtörténeti események
- Meghatározó jelentőségű újidei földtörténeti események
- Az éghajlati és a földrajzi övezetesség kialakulása, kiterjedése
- Övezetesség következményei: jellemző felszínformáló erők és formák
- Talajképződés, talajtípusok, Magyarország talajtípusai
- Forró övezet
- Mérsékelt övezet
- Hideg övezet
- Élővilág zonalitása, vertikális zonalitás
- A földrajzi övezetesség hatása a társadalomra és a gazdaságra
- Antropogén hatások, környezetvédelem
- Ellenőrzés

TÉMAKÖR: Átalakuló települések, demográfiai problémák a 21. században

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 ÓRA

24.-27. hét /5+1+1/ március

Témák:

- Az ember megjelenése és elterjedése
- Demográfiai alapfogalmak, népesség összetétele, eloszlása
- A népességszám-változás időbeli és területi különbségei
- A 21. század jellemző népességföldrajzi folyamatai, globális problémák
- Világnyelvek és vallások
- Településföldrajz, település- és területfejlődési folyamatok
- Ellenőrzés

TÉMAKÖR: A nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig

JAVASOLT ÓRASZÁM: 17 ÓRA

28.-36. hét /10+5+2/ április - június

Témák:

- Gazdasági alapfogalmak
- A gazdaság ágai (gazdasági szerkezet, foglalkoztatási szerkezet és változásai)
- A gazdasági fejlettség területi különbségei, társadalmi és gazdasági fejlettség kapcsolata - centrumtérsegek és perifériák.
- Világgazdaság, világpiac, transznacionális vállalatok, globalizáció
- Az Európai Unió
- Észak-Európa (Svédország, Finnország, Dánia, Norvégia, Izland)
- Közép-Európa (balti államok, Lengyelország, Csehország, Szlovákia, Románia, Ausztria, Svájc, Németország)
- Nyugat-Európa (Benelux államok, Franciaország, Nagy-Britannia, Írország)
- Dél-Európa (Spanyolország, Portugália, Olaszország, Görögország, délszláv államok)
- Kelet-Európa (Oroszország, Ukrajna, Fehéroroszország, Moldova, kaukázusi köztársaságok)
- Ellenőrzés
- Afrika és a Közel-Kelet
- Ázsia: Kína, India és Dél-Ázsia
- Ázsia: Japán, Délkelet-Ázsia
- Amerikai Egyesült Államok
- Latin-Amerika
- Ellenőrzés

10. évfolyam földrajz témakörei

TÉMAKÖR: Magyarország és Kárpát-medence a 21. században

JAVASOLT ÓRASZÁM: 15 ÓRA

1.-15. hét /9+4+2/ szeptember - december

Témák:

- Kárpát-medence társadalmi-gazdasági jellemzői
- Az európai uniós tagság hatása a Kárpát-medencei országok magyarságára
- Magyarország társadalmi-gazdasági jellemzői
- Budapest és agglomerációja
- Közép-Magyarország
- Közép-Dunántúl
- Nyugat-Dunántúl
- Dél-Dunántúl
- Észak-Magyarország
- Dél-Alföld
- Észak-Alföld
- Magyarország természeti-társadalmi értékei
- Magyarország kulturális és turisztikai értékei
- Magyarország felzárkózási, fejlődési lehetőségei
- Ellenőrzés

TÉMAKÖR: A pénz és a tőke mozgásai a világgazdaságban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 ÓRA

16.-22. hét /5+1+1/ január - február

Témák:

- Gazdasági és pénzügyi alapfogalmak
- A gazdasági tér folyamatai és szereplői, nemzetközi pénzügyi szervezetek
- A működőtőke- és a pénztőkeáramlás sajátos vonásai, a globális pénzügyi krízisek kialakulásának összefüggései
- Pénzügyi döntéshelyzetek, hitelfelvétel
- Vállalkozás indítása, üzleti terv elemei
- Ellenőrzés

TÉMAKÖR: Helyi problémák, globális kihívások, a fenntartható jövő dilemmái
JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 ÓRA

23.-36. hét /9+3+2/ március - június

Témák:

- Lakóhelyünk természetföldrajzi jellemzői
- Lakóhelyünk gazdasági-társadalmi értékei, szerepe a régióban
- Lokális és regionális problémák okai, következményei
- Globális természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti veszélyhelyzetek kialakulásának okai
- Túlnépesedés okai, következményei
- A természetkárosítás és a természeti, illetve környezeti katasztrófák társadalmi következményei
- Globális problémák enyhítési, kezelési lehetőségei
- Hazai és nemzetközi környezetvédő, illetve humanitárius szervezetek célkitűzései és tevékenységei
- A fenntartható gazdaság, a fenntartható gazdálkodás jellemzői
- Fenntartható energia- és nyersanyag gazdálkodás alapelvei
- A fogyasztói társadalom és a tudatos fogyasztói közösségek jellemzői
- Ökológiai lábnyom
- Környezettudatos állampolgári magatartás ismérvei
- A Föld jövője
- Ellenőrzés